

ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา
ที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์
แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สำเร็จการศึกษา
ในปีการศึกษา 2549*

Satisfaction of New Graduates and Supervisors on the
Competency of Graduates of
McCormick Faculty of Nursing, Payap University,
Academic Year 2006*

บทความวิจัย

วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ
Journal of Nursing Science & Health
ปีที่ 33 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม) 2553
Volume 33 No. 4 (October-December) 2010

เกศินี วุฒิชัย M.P.H** สุภากรณี จอคำอาจ พย.ม.** รุ่งฤดี วงศ์ชุม**

นงนุช แผลงอุโมงค์ ส.ม.** พิมพ์ภา ปัญญไใหญ่ พย.ม.**

Kasinee Wudhiwong M.P.H** Supaporn Chongkham-ang MSN** Rungrudee Wongchum M.A.**

Nongnuch Langumong M.P.H** Pimpaka Panyoyai MSN**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต
กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา จำนวนกลุ่มละ 84 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้าน
ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศด้านการวิจัย
และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.18, SD = .52; $\bar{X}$ = 4.24, SD = .16; $\bar{X}$ = 4.16, SD = .65;
 $\bar{X}$ = 4.04, SD = .77; $\bar{X}$ = 4.49, SD = .47) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชามีต่อสมรรถนะของ
บัณฑิต 4 ด้านแรก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.37, SD = .57; $\bar{X}$ = 3.39, SD = .21; $\bar{X}$ = 3.20, SD = .86;
 $\bar{X}$ = 3.16, SD = .71) ตามลำดับ จากผลการวิจัย สถาบันการศึกษาควรนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
สมรรถนะของบัณฑิตต่อไป

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ สมรรถนะของบัณฑิต

Abstract

The objective of this study were to examine satisfaction towards graduate nurse competencies among
graduates and their supervisors. Questionnaires were used for data collecting from 84 graduates and their
supervisors. Questionnaires reliability were 0.98. Descriptive statistics was used for data analysis.

The results revealed that the graduates had high satisfaction towards 5 competencies: professional
functional, information technology, research and professional ethics and moral competencies ($\bar{X}$ = 4.18,
SD = .52; $\bar{X}$ = 4.24, SD = .16; $\bar{X}$ = 4.16, SD = .65; $\bar{X}$ = 4.04, SD = .77; $\bar{X}$ = 4.49, SD = .47, respectively).
Supervisors had moderate satisfaction towards the first four competencies ($\bar{X}$ = 3.37, SD = .57; $\bar{X}$ = 3.39,
SD = .21; $\bar{X}$ = 3.20, SD = .86; $\bar{X}$ = 3.16, SD = .71, respectively). The results suggested that learning methods
to enhance the graduate competencies should be implemented.

keywords: satisfaction, graduate competency

*ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ

**อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จากการปฏิรูประบบสุขภาพไทยทำให้สังคมต้องการพยาบาลที่มีสมรรถนะและศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและจากการปฏิรูประบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลให้เกิดนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในทุกสถาบันอุดมศึกษา¹ มหาวิทยาลัยแพทย์และคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคจึงเริ่มดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา (Key Performance Indicators, KPIs) ด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิตโดยใช้ตัวชี้วัดคือ ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณภาพบัณฑิต² การประเมินคุณภาพบัณฑิตพิจารณาจากคุณสมบัติหลัก 3 ด้าน ของบัณฑิตที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขานั้นๆ ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานและด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ นอกจากนี้ในการประเมินคุณภาพบัณฑิตพยาบาลนั้นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคได้ผลิตบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งตามที่สภาการพยาบาลกำหนด³ จึงต้องมีการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตพยาบาลตามที่สภาการพยาบาลกำหนดอีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า สมรรถนะหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงความสามารถเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและบุคลิกลักษณะของบุคคล⁴ ซึ่งสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพพยาบาลเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพยาบาลที่จะให้บริการการพยาบาลที่มีคุณภาพแก่ผู้ใช้บริการสุขภาพบัณฑิตพยาบาลที่มีสมรรถนะสูงในการทำงานส่งผลให้บริการพยาบาลมีคุณค่าได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของสังคม⁵ การที่พยาบาลจะมีคุณภาพในการบริการที่ดีได้นั้นเกิดจากสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่พัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลโดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองระบบบริการสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้ใช้บริการสุขภาพได้จากการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคนั้นมีเพียงการศึกษาเรื่องการรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลของผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตปีการศึกษา 2544⁶ พบว่า บัณฑิตมีการรับรู้สมรรถนะส่วนบุคคลสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลและสมรรถนะเพื่อพัฒนา

สังคมและวิชาชีพอยู่ในระดับสูง การศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะการรับรู้ของบัณฑิต ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคจึงไม่มีข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประเมินผลผลิตของสถาบันการศึกษาที่จะนำไปใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาดูแลจนการพัฒนาหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์ทุก 5 ปี ซึ่งจะดำเนินการในปี พ.ศ.2552 นี้ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค จึงได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล 2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน 3. ด้านสารสนเทศ 4. ด้านการวิจัย และ 5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ
2. ศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิต 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล 2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน 3. ด้านสารสนเทศ 4. ด้านการวิจัย และ 5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ของสภาการพยาบาล(2550)³และคุณสมบัติของบัณฑิตในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ของ จุฬารัตน มณีแสง⁶ เป็นกรอบในการวิจัย กล่าวคือ สภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะหลัก 14 สมรรถนะ ซึ่งครอบคลุมสมรรถนะด้านการบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ นอกจากนี้การจัดการศึกษาในสาขาการพยาบาลศาสตร์ของ จุฬารัตน มณีแสงได้แบ่งคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ 1.ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การช่วยรักษา การดูแล และการฟื้นฟูสภาพของบุคคลทุกช่วงวัยชีวิต 2.ด้านสมรรถนะในการทำงาน คือ มีความสามารถเป็นผู้นำ มีทักษะในการสื่อสาร มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และ

แก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติการพยาบาล และ 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ คือ มีทัศนคติในการให้บริการที่ดีมีคุณภาพแก่ประชาชน เป็นคนดี มีศีลธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มสมรรถนะที่มีความคล้ายกันและสรุปได้เป็นสมรรถนะของบัณฑิต 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลรวมการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพ และความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ 2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน 3. ด้านสารสนเทศ 4. ด้านการวิจัย และ 5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่ามีสมรรถนะ 5 ด้าน มีความสอดคล้องกับลักษณะงานของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการผดุงครรภ์หรือการรักษาโรคเบื้องต้น เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยนี้ใช้แนวคิดของมาตรฐานด้านคุณภาพของบัณฑิตตามที่สำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพกำหนดเกณฑ์ชี้วัดประเมินคุณภาพบัณฑิตโดยติดตามความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ศึกษาในบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 และผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยทั้งสถาบันของรัฐและเอกชนที่มีบัณฑิตปฏิบัติงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 จำนวน 115 คนและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

กลุ่มตัวอย่าง เป็นบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติ (purposive sampling) ดังนี้ 1. บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549 2. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต 3. ยินดีร่วมการวิจัย เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ อายุ แผนกที่ปฏิบัติงาน คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร คะแนนเฉลี่ยสะสมหมวดวิชาเฉพาะ ผลการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตต่อสมรรถนะของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 57 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล จำนวน 8 ข้อ และ ความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 2 ข้อ 2) ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริการ ทักษะการมีภาวะผู้นำ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น 3) ด้านสารสนเทศ จำนวน 4 ข้อ 4) ด้านการวิจัย จำนวน 3 ข้อ และ 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 15 ข้อ

ลักษณะของข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และให้ค่าคะแนนดังนี้ พึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) พึงพอใจมาก (4คะแนน) พึงพอใจปานกลาง (3 คะแนน) พึงพอใจน้อย (2 คะแนน) และพึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง หน่วยงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งบริหาร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิต

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิต ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศ ด้านการวิจัย และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งมีข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตต่อสมรรถนะของตนเอง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มีการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าความตรง (item-objective congruency index: IOC) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.82 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไป

ทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากร แบ่งเป็นบัณฑิตพยาบาลจากสถาบันอื่นและบัณฑิตศึกษากลุ่มละ 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแบบสอบถามบัณฑิต และแบบสอบถามบัณฑิตศึกษา เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2550 โดยส่งแบบสอบถามให้แก่บัณฑิตที่มาในวันซ้อมงานประสาทปริญญาบัตรจำนวน 115 รายและได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 84 ชุด (ร้อยละ 73.04) และส่งแบบสอบถามให้แก่บัณฑิตศึกษาจำนวน 115 ราย และได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 84 ชุด (ร้อยละ 73.04)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ระดับความพึงพอใจของบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา รายด้านและในภาพรวม วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

เกณฑ์การประเมิน

คือ คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก 2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของบัณฑิตจำแนกตามสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศด้านการวิจัย และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (n=84)

สมรรถนะของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล	4.18	0.52	มาก
2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน	4.24	0.16	มาก
2.1 ทักษะการสื่อสาร	4.31	0.49	มาก
2.2 ทักษะการบริการด้วยความเต็มใจ	4.13	0.56	มาก
2.3 ทักษะการมีภาวะผู้นำ	4.39	0.63	มาก
2.4 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.44	0.43	มาก

พอใจระดับน้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การพิทักษ์สิทธิของบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากผู้วิจัยพบบัณฑิตที่เข้าร่วมในวันซ้อมงานประสาทปริญญาบัตรและอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขอความร่วมมือในการวิจัย ขอความยินยอมจากบัณฑิตด้วยวาจา ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยข้อมูลของบัณฑิตผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ในส่วนของบัณฑิตศึกษา ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากบัณฑิตศึกษาบัณฑิตโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยภายหลังการได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงพยาบาล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของบัณฑิต พบว่ามีบัณฑิตที่จบปีการศึกษา 2549 ทั้งหมด จำนวน 115 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 84 คน คิดเป็น ร้อยละ 73.04 ของบัณฑิตทั้งหมด บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.40 มีอายุเฉลี่ย 23.06 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร ระหว่าง 2.51-3.00 ร้อยละ 39.29 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร = 2.78 และค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมหมวดวิชาเฉพาะ = 2.67 บัณฑิตทุกคนมีงานทำโดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานบริการพยาบาลในเครือข่าย ร้อยละ 67.86

2. บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของตนเองทั้ง 5 ด้าน ในระดับมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของบัณฑิตจำแนกตามสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ด้านสารสนเทศ ด้านการวิจัย และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (n=84) (ต่อ)

สมรรถนะของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ พึงพอใจ
3. ด้านสารสนเทศ	4.16	0.65	มาก
4. ด้านการวิจัย	4.04	0.77	มาก
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.49	0.47	มาก
5.1 การมีคุณธรรมและจริยธรรม	4.48	0.51	มาก
5.2 การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.51	0.48	มากที่สุด

3. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บังคับบัญชาพบว่า ผู้บังคับบัญชาทุกคนเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 97.60 มีอายุเฉลี่ย 39.64 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 83.30

4. ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตส่วนใหญ่ ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตรายด้านจำแนกตามสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (n=84)

สมรรถนะของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ พึงพอใจ
1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล	3.37	0.57	ปานกลาง
2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน	3.39	0.21	ปานกลาง
2.1 ทักษะการสื่อสาร	3.30	0.62	ปานกลาง
2.2 ทักษะการบริการด้วยความเต็มใจ	3.60	0.71	มาก
2.3 ทักษะการมีภาวะผู้นำ	3.41	0.62	ปานกลาง
2.4 การทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.69	0.11	มาก
3. ด้านสารสนเทศ	3.20	0.86	ปานกลาง
4. ด้านการวิจัย	3.16	0.71	ปานกลาง
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ	3.88	0.70	มาก
5.1 การมีคุณธรรมและจริยธรรม	3.91	0.72	มาก
5.2 การมีจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.85	0.70	มาก

การอภิปรายผล

1. ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของตนเอง

1.1 จากผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลในระดับมากเนื่องจากในขณะที่เป็นนักศึกษาได้ฝึกสมรรถนะของการใช้กระบวนการพยาบาลภายใต้ความช่วยเหลือของอาจารย์ หรือพยาบาลประจำการ เมื่อจบการศึกษาเป็นบัณฑิต การมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้ขาดความมั่นใจ จึงประเมินความพึงพอใจเพียงระดับมาก บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านความสามารถหมวดวิชาเฉพาะในหมวดการพยาบาลพื้นฐานและการพยาบาลเฉพาะอยู่ในระดับมากอาจเนื่องจากการเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติในรายวิชาดังกล่าวมีมาก คือ การพยาบาลพื้นฐานจำนวน 7 หน่วยกิต การพยาบาลเฉพาะในสาขาต่างจำนวน 52 หน่วยกิต การฝึกปฏิบัติที่ใช้เวลามากและฝึกต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 4 ทำให้ได้รับประสบการณ์การฝึกปฏิบัติที่หลากหลาย นอกจากนี้ขณะที่บัณฑิตปฏิบัติงานได้ใช้ทักษะการพยาบาลพื้นฐานดูแลผู้ป่วยทำให้เกิดทักษะมากขึ้นจึงทำให้บัณฑิตมีความมั่นใจในการปฏิบัติและมีความพึงพอใจในสมรรถนะดังกล่าว

1.2 ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อสมรรถนะของตนเองด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงานอภิปรายดังนี้

1.2.1 ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านทักษะการมีภาวะผู้นำในเรื่องการวางแผนแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ การพัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากอาจเนื่องจากบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานไม่นานไม่คุ้นเคยกับระบบงานและอยู่ในระยะของการปรับตัวกับการทำงานบัณฑิตจึงไม่สามารถระบุปัญหาที่แท้จริงหรือวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของงานได้ทำให้ส่งผลต่อการคิดวางแผนในการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนางาน

1.2.2 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมูพยัคฆ์, ธนอมขวัญ ทวีบุรณ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ, และ ปฤศณา ภูวนันท์⁷ ที่พบว่า บัณฑิตประเมินตนเองด้านมนุษยสัมพันธ์ความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมากอาจเนื่องมาจากการที่บัณฑิตได้ฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐบาลเอกชนและชุมชน ทำให้

นักศึกษาต้องปรับตัวกับบุคลากรกับวิธีการทำงานใหม่ๆ จึงนับว่าเป็นการพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านสารสนเทศในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา สุทธิพรณิวัฒน์⁸ ที่พบว่า พยาบาลจบใหม่มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูงและการศึกษาของ ศิราณี เกียรติแก้ว, รุจิเรศ ธนุรักษ์, และ อภรชา ลำดับวงศ์¹ ที่พบว่าบัณฑิตมีระดับการรับรู้ต่อความสามารถด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบัณฑิตได้ผ่านการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนคอมพิวเตอร์และสารสนเทศทางการพยาบาล ได้ฝึกงานในโรงพยาบาลที่มีการใช้ระบบฐานข้อมูล การบันทึกข้อมูลผู้ป่วยทำให้บัณฑิตมั่นใจว่าปฏิบัติงานสารสนเทศได้

1.4 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการวิจัยในระดับมากสอดคล้องกับ ศิราณี เกียรติแก้ว, รุจิเรศ ธนุรักษ์, และ อภรชา ลำดับวงศ์¹ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนของนักศึกษาชั้นปี 3 และ 4 ในรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น ชีวิตสถิติและระบาดวิทยาวิจัยทางการพยาบาล และการพยาบาลอนามัยชุมชน ผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย ฝึกอ่านงานวิจัยและนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้หรือการทาวิจัยอย่างง่าย ส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการวิจัยมากขึ้น นักศึกษาได้ฝึกกระบวนการคิดแบบมีเหตุผล ทำให้บัณฑิตพึงพอใจสมรรถนะด้านดังกล่าวในระดับมาก

1.5 บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาได้รับการปลูกฝังต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ทั้ง ในรายวิชาทฤษฎี รายวิชาฝึกปฏิบัติ และกิจกรรมอื่นๆ เช่น การรับเข็มรับหมวก กิจกรรมน้ำใจไมตรีที่สอง เป็นต้น

2. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิต

2.1 จากผลการศึกษาพบว่าผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาล รายด้านในระดับปานกลาง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรเพิ่มรูปแบบการสอนให้นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้มากขึ้น นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจปานกลางต่อสมรรถนะของบัณฑิต

รายด้านความสามารถหมวดวิชาเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมุ่มพัยค์ และ วิไลวรรณ ทองเจริญ⁹ อาจเนื่องมาจากบัณฑิตมีประสบการณ์ทำงานเพียง 7 เดือนทำให้ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติ ประกอบกับบัณฑิตต้องปรับตัวหลายๆ ด้าน

2.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงานพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปได้ว่าผู้บังคับบัญชาคาดหวังการปฏิบัติงานของบัณฑิตพยาบาลไว้สูงแต่เนื่องจากบัณฑิตพยาบาลปฏิบัติงานในปีแรกของการทำงาน บัณฑิตจึงไม่สามารถแสดงสมรรถนะด้านนี้ได้ตามที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง

2.2.1 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อการใช้อาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารในงานของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นปี 1 และ 2 เท่านั้น แม้จะมีการสอนเสริมภาษาอังกฤษโดยอาสาสมัครชาวต่างประเทศ แต่มีนักศึกษาบางส่วนที่สนใจเรียน จึงทำให้นักศึกษาขาดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

2.2.2 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตด้านการมีภาวะผู้นำในระดับมากยกเว้นข้อเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ การพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น พัฒนาคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่องและปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าทีมหรือลูกทีมได้ ซึ่งผู้บังคับบัญชาพึงพอใจระดับปานกลาง อาจเนื่องจากนักศึกษามีโอกาสฝึกเป็นหัวหน้าทีมในแต่ละวิชาน้อย หรืออาจเกิดจากบัณฑิตมีประสบการณ์การทำงานในช่วงเวลาที่สั้นและยังต้องหมุนเวียนไปทุก 1 เดือนหรือ 3 เดือน ในแต่ละงาน

2.3 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจบัณฑิตรายข้อในสมรรถนะด้านสารสนเทศระดับปานกลาง ได้แก่ ความสามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางการพยาบาล สามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลภายในหรือภายนอกหน่วยงานมาใช้ในการปฏิบัติงานและสามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการปฏิบัติงาน ซึ่งบัณฑิตได้ผ่านการเรียนการสอนในวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการใช้คอมพิวเตอร์ในหลักสูตรตลอดจนเสริมชั่วโมงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับนักศึกษา ก่อนจบหลักสูตรและผ่านการฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแล้วแต่อาจมีความแตกต่างหรือรายละเอียดของงานสารสนเทศในแต่ละโรงพยาบาล

2.4 ผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านการวิจัยรายข้อในระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานโดยใช้เหตุผล การให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงงานทั้งนี้อาจเนื่องจาก ขณะเป็นนักศึกษาได้ฝึกการทำวิจัยอย่างง่ายและเป็นการทำวิจัยรายกลุ่ม เมื่อบัณฑิตไปทำงานจึงขาดความมั่นใจในการทำวิจัยด้วยตนเอง และเนื่องจากเป็นปีแรกของการทำงาน บัณฑิตจึงสนใจในการปฏิบัติการพยาบาลมากกว่างานวิจัย ประกอบกับการมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้การคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบและการนำผลวิจัยมาปรับปรุงงานมีน้อย

2.5 ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชามีระดับความพึงพอใจต่อสมรรถนะของบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพในระดับมาก เนื่องจากในปณิธานของมหาวิทยาลัยพายัพเน้นสัจจะบริการ คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคมีคัมภีร์จิตพจน์ คือการมีน้ำใจไมตรีที่ส่องซึ่งมาจากคำสอนในพระคัมภีร์สอนเรื่องการทำงานให้มากกว่าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยน้ำใจและยินดีในการช่วยเหลืองานนั้น¹⁰ ซึ่งผู้สอนได้สอดแทรกคัมภีร์นี้ในรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติการพยาบาล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับสถาบันสถาบันการศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลโดยจัดการเรียนรู้ในวิชาฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกคิดวิเคราะห์กรณีตัวอย่างเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เรียนให้มากขึ้นหรือใช้รูปแบบผังความคิดแทนการเขียนแผนการพยาบาลแบบเดิมเพื่อให้นักศึกษาคิดอย่างเป็นระบบและสามารถคิดเชื่อมโยงได้มากขึ้น

2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่มีต่อการทำงาน เช่นด้านทักษะการสื่อสารการใช้อาษาอังกฤษ การมีภาวะผู้นำ โดยฝึกให้นักศึกษาใช้รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายและเสริมแรงทางบวกเพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น การจัดโครงการพัฒนาทักษะการใช้อาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสารสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 โครงการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของนักศึกษา เป็นต้น

3. ด้านสารสนเทศโดยมอบหมายงานให้นักศึกษาได้มีการสืบค้นข้อมูลที่สามารถอ้างอิงได้ตามหลักวิชาการและติดตามงานของนักศึกษาเพื่อประเมินผล

4. ด้านการวิจัยโดยจัดการเรียนรู้ทั้งรายวิชา ทฤษฎีและรายวิชาปฏิบัติให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลหรือใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพที่สนับสนุนทุนการวิจัย คณะบดีคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคที่ให้การสนับสนุนข้อมูลบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา อาจารย์ประยดา แสงอัสภวิริยะ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ผู้บังคับบัญชาและบัณฑิตทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อสถาบันจะได้นำผลการศึกษาไปปรับใช้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ศิริณี เกียรติแก้ว, รุจิเรศ ธนุรักษ์, อรุณชา ลำดับวงศ์. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและการรับรู้ต่อความสามารถในสมรรถนะทางการพยาบาล. ของผู้สำเร็จการศึกษา. การพยาบาล. งามาธิบดี 2551; 14(1): 86-102.
- สำนักประกันคุณภาพการศึกษา. คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ; 2549.
- สภาการพยาบาล. สมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์. Retrieved July 24, 2007, from <http://www.tnc.or.th/knowledge/know06.html>.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, อุไร พานิชยานุสรณ์, ลัดดาวัลย์ ทัดศรี, เสาวลักษณ์ เจริญสิทธิ์, พริมเพรา สาครชัยพิทักษ์, มยุรี ปริญญวัฒน์, และคณะ. การจัดการทางการพยาบาลสู่การเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุขุมวิทการพิมพ์; 2548.
- ประยดา แสงอัสภวิริยะ. การรับรู้สมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลของผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2544. สำนักวิจัย. มหาวิทยาลัยพายัพ; 2546.
- จวีร์วรรณ มณีแสง. การจัดการศึกษาพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมพยาบาลแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร ตุลาคม; 2546.
- กนกพร หมู่พยัคฆ์, ถนอมขวัญ ทวีบุรณ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ, ปฤศณา ภูวนันท์. ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2544 และ 2545. พยาบาลศาสตร์ 2549; 24(3): 56-67.
- อัจฉรา สุทธิพรณิวัฒน์. สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพจบใหม่ ในโรงพยาบาลชุมชนเขต 10. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล) เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2545.
- กนกพร หมู่พยัคฆ์, วิไลวรรณ ทองเจริญ. การติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2545.วารสารพยาบาล 2547; 53(1): 57-68.
- คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2546. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยพายัพ; 2549.